

Forsker-praktikernetværket for erhvervsuddannelserne

Køn og etnicitet - nytænkning i erhvervsuddannelserne

Torsdag d. 15. april 2010

Passende humor?

Fortællinger fra en ph.d.-afhandling om maskulinitets- og etnicitetskonstruktioner i skolelivet på automekanikeruddannelsen

Af Rasmus Præstmann Hansen

Afdeling for Pædagogik, Københavns Universitet

Afhandlingens kundskabsambitioner

- **At sætte fokus på inklusions- og eksklusionsmekanismer på den drengedominerede erhvervsfaglige uddannelse.**
- **At udvide forståelser af, hvem der lukkes ind og ude, hvem der holder fast, og hvem der glider ud.**
- **At skabe indblik i tilblivelsen af etnisk-racialiserede maskuliniteter og erhvervsfaglige identiteter.**

Vi er alle sammen Mujaffa...

Jeg hænger ud sammen med de fleste af drengene fra Ford Fiesta-gruppen: Jesper, Janus, Jannick, Ali og Ahsan. Vi står i deres hjørne af autoværkstedet, hvor de er ved at opbygge et bud på en gokart af det, der engang var en Ford Fiesta. De er langt fra færdige. Læreren, Anker, er der også. Han fortæller om, hvorfor 'dimsen' på bilens køler kan bøjes, fx Mercedes' mærke. Anker understreger, at det er af sikkerhedsårsager, så folk, hvis de tager en tur over køleren, ikke kommer til skade, bliver spiddet el.lign. Anker joker: "Hvis den ikke bøjede, så kunne man jo være så heldig at få en dame med op at køre. Hun vil hænge fast på køleren". Anker griner til gruppen og mig, mens han fortsætter: "Det er lige som det der Mujaffaspil, hvor han kører rundt og samler damer op". Anker imiterer Mujaffa-figurens perkerdansk. Ahsan og Ali kigger på hinanden og fniser. Anker siger: "I ved, en af de der med en 'bimmer', store muskler og guldkælder". Hele gruppen morer sig, især da Ali gemmer sin guldkæde under T-shirten og udbryder: "Åh nej, jeg er bare lige som dem". Anker tilføjer: "Vi er alle sammen Mujaffa".

Forskningsspørgsmålene

Hvordan bliver drengene til noget og nogen i skolelivet på netop denne automekanikeruddannelse? Og hvilke maskulinitets- og etnicitetskonstruktioner fremtoner i disse tilblivelsesprocesser?

- På hvilke måder etableres, vedligeholdes og overskrides normativiteter og hierarkier blandt drengene og mellem drengene og lærerne i skolelivet?
- På hvilke måder struktureres tilblivelsesprocesserne i skolelivet af drengenes sociale positioner og ungdomsliv samt den skoleagtige ordening?

Teoretiske perspektiver

Teoretisk-analytisk systematik: subjekter i relationer og kontekster

- Primært socialpsykologisk inspireret
- Sekundært kultursociologisk orienteret

Et kønsteoretisk intersektionalitetsperspektiv (hovedvinkling)

- Et kontekstnært fokus på intersektioner mellem identitetskategorier i skolelivet.

Et kritisk maskulinitetsperspektiv (supplerende vinkling)

- Et kontekstuel fokus på struktureringer af skolelivets identitetskategorier.

Metodologi

- Feltarbejdet som empiriproduktionsmetode
- Deltagende observationer og individuelle interview
- Mellem det observerende og det deltagende
- Kammeraterier - tillid, fortrolighed og nærhed
- Penduleringer mellem teori, metode, empiri og analyser
- Primære analytiske snit - humor og biler

Mohamadhumor - drillerier mellem venner

Første gang jeg møder Mohamad og Hamid er i den første time i anden del af feltarbejdet. Her er vi i gang med introduktion til forløbet Benzin og Diesel (B-holdet), som læreren, Ole, gennemgår som klasseundervisning. Mohamad og Hamid fylder meget og larmer en smule under gennemgangen. På et tidspunkt siger Hamid henvendt til Mohamad og resten af klassen: *Alle børnene fik slikkepinde undtagen Mohamad, for han var fremmed.* Drengene griner, og Ole tilføjer med et skævt smil: *Nu må I altså ikke drille Mohamad.* De fleste kigger over på Mohamad, der sidder tilbagelænet og afslappet på bagerste række, mens han smiler og små griner sammen med Hamid.

Sidst i forløbet på B-holdet skal Ole fremlægge proceduren for eksamen og sidder i timens begyndelse med næsen i fraværsprotokollen. Mohamad siger i den forbindelse ud i rummet; men mest henvendt til Ole: *Har jeg for meget fravær, Ole? – Seriøst, så rejser jeg fra Danmark!* - Hamid tilføjer grinende: *Så er der kun 19.999 Mohamader tilbage!*

I værkstedsundervisningen har gruppen spurgt Jesper om hjælp. Hamid, Hassan og Jesper står nu og kigger ned i motoren, mens Mohamad og Fisse-Peter er i gang med arbejdet inde i bilen. Hamid siger henvendt til Hassan: *Mohamad ved ikke noget om motoren. Han kan ikke en gang sige motor.* De kigger grinende på Mohamad bag bilruden.